

Universal Declaration of Human Rights - Gagauz

© 1996 - 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Insan Hakların Cümlä Deklaratıyası

Kabledildi hem bildirildi 217 A (III) Birleşmiş Milletlär Kurulun Genel Asambleyasının kararınan 1948 yılda dekabrinin onunda

Respublika Moldovadaki Insan hakları merkezi

Basılêr Birleşmiş Milletlär Kurulun Moldovadaki İlerlemä Programasının Yardımınan

Preambula

ESABA ALARAK, ani insan aylesi azaların kişilik saygılı, onnarın birtakım hem ayrılmaz hakların tannıması serbestliin, dooruluun hem ömür-dünnäa usluluun temelidir; hem

ESABA ALARAK, ani insan haklarına gösterilän saygısızlıktan hem aşaalıktan kaynaklanan yabannık darıldêêr insannın üzü, hem ani ölä bir dünnäa kurulması, nerdä insannarda olacek söz hem düşünmek serbestlii hem olmayacak korku hem sıkıntı, insannarın bir üüsek isteyişi gibi bildirildi; hem

ESABA ALARAK, ani insan hakları lääzım korunsun kanon kuvedinnän, ani olmasın ölä, açan insan, bitki çözüm gibi, zorbalaa hem baskıya karşı istar-istemäz kalêr yapsın kalkıntı; hem

ESABA ALARAK, ani lääzım halklar arasında dostluk baalantıların ilerlemesine yardımcı olmaa; hem

ESABA ALARAK, ani Birleşmiş Milletlär halkları kendi Ustavında tekrarlādılar inandıklannı insannarın temel haklarına, insan kişiliin onuruna hem kıymetinä hem da adamnarlan karıların birtakım haklarına hem karar aldılar sotial ilerlemesine yardımcı olmaa hem taa bol serbestliktä yaşamak koşullannı iileştirmäa; hem

ESABA ALARAK, ani aza devletlär söz verdilär, Birleşmiş Milletlär Kurulunnan birliktä, cümlä insan hakların hem temel serbestliklerin saygılanmasına yardımcı olmaa;

hem

ESABA ALARAK, ani bu haklar hem serbestliklär tabeetin universal annaşılmısı bu baalantıyı bütünnä tamannamak içik pek maanalıdır,

GENEL ASAMBLEYA

bildirer bu Insan Hakların Cümlä Deklaraşılyasını ölä bir problema gibi, angısını lääzım özensinnär çözmäa hepsi halklar hem devletlär, aniki herbir insan hem cümleinin herbir organı, dayma göz altında tutarak bu Deklaraşıyayı savaşınnar aydınlatmaklan hem üüretmäklän yardım etmaa bu hakların hem serbestliklerin saygılanmasına naşional hem halklararası progresiv işlärlän onnarın tanıttırılmasına hem tamannanmasına nicä Kurula girän devletlerin halkları arasında, ölä da o halklar arasında, angıları bulunrlar o devletlerin kanonnarı altında olan topraklarda.

Yazı 1

Insannar hepsi duuêrlar serbest hem birtakım kendi kıymetindä hem haklarında. Onnara verilmiş akıl hem üz da lääzım biri-birinä davransınnar kardaşlık ruhuna uygun.

Yazı 2

Herbir insanda lääzım olsun hepsi bu Deklaraŋiyada bildirilän haklar hem serbestliklär, hiçbir ayırıntısız soy, deri rengi, adam hem karı, dil, din, politika yada başka inandıkları, mülk, insan boyu eki başka durum bakımından.

Bundan başka diil lääzım yapılsın hiçbir ayırıntı devletin ya insanın yaşadı topraan politika statusuna görä, bakmayarak o toprak serbest mi, bakımını mı, kendibaşına kullanmayan mı osa suverenitetindä başka türlü sınırlamalı mı.

Yazı 3

Herbir insanın yaşamak, serbestlik hem kişiliinä dokunmamak hakı var.

Yazı 4

Kimsey diil lääzım tutulsun esirliktä ya serbestsiz durumda; esirlik hem esir satılması hiçbir türlü kabledilmeer.

Yazı 5

Kimsey diil lääzım zeetlensin, zorlaştırılsın yada cezalandırılsın zulumca eki insan şanını aşaalayan davranışlan.

Yazı 6

Herbir insanın, nerdä da o bulunsa, var hakı daava subyektı olarak tanınmaa.

Yazı 7

Herbir insan kanona karşı denk hem herkezin, bir ayırıntısız, var birtakım hakı kanonnan korunmalı olmaa. Hepsi insannarın birtakım hakı var bu Deklaraŋiyayı bozan diskriminaŋiyadan hem bölä diskriminaŋiya fitlemesindän korunmalı olmaa.

Yazı 8

Herbir msanııı hakı var legal millet daavalarından haklarını efektivli geeri almaa, eer kostituŋiya ya kanon tarafından ona verilän haklar korunmazsalar.

Yazı 9

Kimsey yok nasıl zakonsuz zorlan kapansın, tutulsun yada erindän kaldırılsın.

Yazı 10

Herbir insanın haklarını hem borçlarını belirtmek için hem ona çıkarılan kabaatlamanın sebepli olup-olmadıını göstermek için var hakı, cümlä birtakımnık temelindä, istemäa onun daavası bakılsın açık hem dooruluk kurallarına uygun olarak baalı olmayan hem tarafsız olan sudta.

Yazı 11

1. Herbir kabaatlı bulunan insanın hakı var kabaatlı sayılmamaa, eer onun kabaatı zakona görä açık araştırmaklan ortaya çıkarılmadıysa hem ona hertürlü korunma kolaylıı verilmediysä.

2. Kimsey yok nasıl cezalandırılısın ölä bir cürüm (zakona uymayan iş) yapması içiıı yada yapmaması için, eer yapıldıı zamanda o cürüm nañional zakonnarına görä hem halklararası haka görä cezalanan kabaat sayılmadıysa. Hem yok nasıl kabaatlıya verilsin taa aar ceza, nekadar vardı nasıl verilsin o vakıtta, açan cürüm yapılmış.

Yazı 12

Kimseyin yok nasıl kanonsuz karışılısın kendi kişı hem aylä yaşamasına, kanonsuz dokunulsun onun eviııä, onun Yazışma saklılıına yada onun kıymetinä hem adına. Herbir insanın var hakı kanonnan korunmalı olmaa bölä karışmalardan eki bölä dokunmalardan.

Yazı 13

1. Herbir insanın var hakı serbest er diıştırmäa hem herbir devletin sınırlarında kendisinä oturmak eri ayırmaa.

2. Herbir insanın var hakı çıkmaa memlekettän, bu sırada kendi memleketindän da, hem dönmäa memleketinä.

Yazı 14

1. Herbir insanın var hakı sıkıştırmalardan başka memleketlerdä koruntu aaramaa hem o koruntuyu kullanmaa.

2. Bu hak yok nasıl kullanılısın, eer sıkıştırma yapılırsa gerçektän politikaya baalı olmayan bir kabaat için yada Birleşmiş Milletlär kurulun neetlerinä hem printiplerinä karşı gidän işlär için.

Yazı 15

1. Herbir insanın var vatandaşlık hakı.

2. Kimseydän yok nasıl kanonsuz alınsız onun vatandaşlıı yada onun hakı kendi vatandaşlıını diıştırmäa.

Yazı 16

1. 1.Yaşlarını dolduran adamnarın hem karıların var hakı, hiçbir sınırlamasız soy, milletlik ya din üzerinä, evlenip aylä kumıaa. Onnarın hakları birtakım evlenirkän, evlenmektä bulunarkan hem ayırılarkan.

2. Evlenmök olabilir sade karşılıklı iki tarafın bütün serbestliinnän hem kayıllınnan.

3. Aylä- cümleinin bir natural hem ana kısmı hem onun var hakı cümlä hem devlet tarafından korulu olmaa.

Yazı 17

1. Herbir insanın var hakı mal saabisi olmaa tek başına yada başkasınnan birliktä.

2. Kimseyin elindän zakonsuz mal diil lääzım alınsın.

Yazı 18

Herbir msanın var serbestli düşünmäk, üz hem din hakı; bu haka girer serbestlik diıştirmää kendi diini ya inandıklarını hem tutmaa kendi dinini ya inandıklarını tek başına ekı başkasınnan birliktä, halka açık üürenmää, duva etmää hem din ritual adetlerini kullanmaa.

Yazı 19

Herbir insanın var hakı serbestli fikirlerinä hem onnarın serbestli açıklamasına; bu haka girer serbestlik engelsiz kendi fikirlerinä uymaa hem serbestlik aaramaa, kabletmää hem daatmaa bilgi hem fikir hertürlü hem devlet sınırlarına baalı olmayarak.

Yazı 20

1. Herbir insanın var hakı uslu toplantı hem kuruluş serbestliinä.
2. Kimseyi yok nasıl zorlaştırmaa girsii nesoy-sa kurılışa (asotiatieyä).

Yazı 21

1. Herbir insanın var hakı pay almaa kendi devletin kullanmasında doorudan yada seçilmiş vatandaşların aracılınnan.
2. Herbir insanın var birtakım hakı kendi memleketindä devlet izmetinä giräbilmää.
3. Halkın isteyişi lääzım olsun önderlik kuvedin temeli; bu isteyiş laazım belli edilsin periodik hem falş olmayan seçimnerdä, angıları lääzım yapılsınnar universal hem birtakım seçim hakınnan, saklı kiyat atmaklan yada başka denk maanalı, kiyat atmanın serbestliini koruyan formalarlan.

Yazı 22

Herbir insanın, cümlä azası olduu için, hakı var sotial yardımına hem onun saygılıın yardımını olması için hem kişiliin serbestli ilerlemesi için lääzım olan ekonomika, soțial hem kultura hakların gerçekleştirmesinä national yardımınarı hem milletlärarası işbirlii yolunna hem herbir devletin yapılışına hem kaynaklarına uygun olarak.

Yazı 23

1. Herbir insanın var hakı çalışmaa, serbestli iş ayırmaa, dooru hem uygun iş kolaylıklarında çalışmaa hem işsizliktän korunmalı olmaa.
2. Herbir insanın var hakı hiçbir ayırıntısız birtakım iş için birtakım ödek kabletmää.
3. Herbir çalışan insanın var hakı almaa dooru hem kanaatlı ödek, angısı eter insanca yaşamaa ona hem onun aylesinä hem angısına, lääzım olduynan, eklener başka sotial yardımınarı.
4. Herbir insanın var hakı kurmaa profesyonel birlikleri hem girmää profesyonel birliklerinä kendi intereslerini korumaa deyni.

Yazı 24

Herbir insanın var hakı dinnenmä hem boş vakıda, bu arada çalışma günün akıllıca sınırlandırılmasına hem periodik ödekli izininä (otpuskaya).

Yazı 25

1. Herbir insanın var hakı ölä yaşamak uununa, bu sıraya girer imeesi, giyimi, evi, saalık bakımı hem lääzım olan soțial izmetleri, angısı lääzım olêr korumaa saalıını hem varlıını, kendisinin hem aylesinin, hem hakı yardımsız kalmamaa işsizlik, hastalık, sakatlık, ihtârlık yada başka olabilirli durumda, açan o kendisinä baalı olmayan sebeplär üzerinä geçinmesi için kaynaksız kalabilir.

2. Analık hem uşaklık vererlär bir ayırı bakım hem yardım hakı. Hepsi uşaklar, duuan evlilikte ya evlilik dışında, lääzım kabletsinnär birtakım sotial yardımı.

Yazı 26

1. Herbir insanın var öğrenmek hakı. En az başlantı hem genel öğrenmek lääzım olsunar ödeksiz. Başlantı öğrenmek lääzım olsun hepsi için. Tehnika hem zanaat öğrenmesi için yol lääzım açık olsun herkezinä, üüsek öğrenmek tä lääzım hepsi için birtakım açık olsun herkezin becerdimä görä.

2. Öğrenmek lääzım ön versin insan kişiliin dolu ilerlemesmä hem da insan hakların hem temel serbestliklerin taa büyük saygılanmasına. Öğrenmek lääzım yardım etsin karşılıklı annaşmak, saburluk hem dostluk olsun hepsi milletlär, soy hem din grupaların arasında hem yardım etsin Birleşmiş Kurulun barış koruma çalışmalarına.

3. Ana-bobanın var üstün hakı kendi küçük yaşlı uşaklarına öğrenmek forması ayırmaa.

Yazı 27

1. Herbir insanın var hakı serbestli pay almaa cümleinin kultura yaşamasında, hoşlanmaa incä zanaatlan, pay almaa bilim ilerlemesinde hem faydalanmaa onun hayırlarınnan.

2. Herbir insanın var hakı korunsun onun moral hem material interesleri, kaynaklanan oıun yaptırı bilim, literatūra ya artistik yaratmalarından.

Yazı 28

Herbir insanın var hakı ölä bir soțial hem halklararası düzenä, aııgısında bütün haklar hem serbestliklär, sıralanan bu Deklaraşiyada, gerçek olabileceklär.

Yazı 29

1. Herbir insanın cümlä karşısında borçları var, sade cümledä olur gerçeklensin kişiliin serbest hem bütün ilerlemesi.

2. Haklarını hem serbestliklerini gerçekleştirärken herbir insana sade ölä sınırlama yapılabılınır, angısı kanona göre uygulanmış saade neetlän gerçekleştirmää aalemin haklarının hem serbestliklerinin tanınmasını hem saygılanmasını hem da demokratik toplumunda dooru moral isteklerinä, cümlä düzeninä hem cümlä yaşamak bolluuna uygun olması için.

3. Bu hakların hem serbestliklerin gerçekleştirilmesi hiçbir türlü diil lääzım aykırı gitsin Birleşmiş Milletlär Kurulun neetlerinä hem printiplerinä.

Yazı 30

Bu Deklaraŧiyada bişey yok nasıl yorumnansın osoy, sansın bir devletä, kiři grupasına yada ayırı kiřilerä veriler hak ölä bir çalışmada bulunmaa, angısı önnendiriler bu Deklaraŧiyada sıralanan hakları hem serbestlikleri yok etmää.
